

4. dani ICARUS-a Hrvatska & EURBICA Konferencija / 4th Croatia ICARUS days & EURBICA Conference,
»Europski arhivski krajolik: u potrazi za novim obzorima / European archival landscape: Reaching out for new horizons«
Trogir, 14. – 16. ožujka 2018.

U Trogiru se od 14. do 16. ožujka 2018. održao međunarodni skup Međunarodnoga centra za arhivska istraživanja, ICARUS (International Center for Archival Research). Prisustvovali su istaknuti stručnjaci i predstavnici međunarodnih organizacija i kulturnih ustanova (ICA, EURBICA, APEF, DARIAH, AERI, ARMA i dr.). Ovaj je skup predstavljao jedinstvenu priliku za aktivno povezivanje i uključivanje domaćih kulturnih, akademskih i znanstvenih ustanova i baštinskih stručnjaka u međunarodne stručne trendove i EU projekte na području kulture. Posebna je pozornost posvećena problemima digitalizacije kulturne baštine i razvoja informacijskoga društva preko, primjerice, digitalnih platforma *Monasterium*, *Topotheque* i *Matricula* te recentnih inicijativa poput *European Flagship* projekta *Time Machine*. Organizatori skupa (ICARUS Hrvatska, Državni arhiv u Splitu i Europski regionalni ogranak Međunarodnoga arhivskoga vijeća – EURBICA) također su istaknuli i naš doprinos obilježavanju Europske godine kulturne baštine.

Skup je započeo riječima dobrodošlice organizatora Vlatke Lemić (ICARUS Hrvatska), Deborah Jenkins (EURBICA) i Marine Grgičević (Državni arhiv u Splitu). Predsjednik ICARUS-a Thomas Aigner govorio je o novostima iz ICARUS-a: inicijativama, portalima i novom projektu *Time Machine*.

U prvoj sesiji, pod nazivom *Arhivi u digitalnom svijetu / Archives in digital world*, o svojim su projektima izlagali: Vlatka Lemić (Hrvatski državni arhiv), »Europski arhivski krajolik – zajednica i mogućnosti / European archival landscape – community and opportunity«; Wim van Dongen (APEF), »Europski arhivski portal / Archives Portal Europe«; András Sipos (Budapest City Archives, Mađarska), »Navigacija kroz vrijeme i prostor – Budimpeštanski *Time Machine* / Navigating through Time and Place – Budapest *Time Machine*« te Walter Scholger (Graz University, Austrija), »Autorska prava i licenciranje u digitalnom okruženju – perspektiva galerija, knjižnica, arhiva i muzeja / Copyright and Licensing in Digital Environment – GLAM Perspective«.

U idućoj sesiji, pod nazivom *Europski arhivski projekti, programi i aktivnosti – pogled iznutra / European archival projects, programs and activities inside*, izlagali su: Sándor Biszak (Arcanum, Mađarska), »Mapire.eu – Europska katastarska i kartografska baština / Mapire.eu – European cadastral and map heritage«; Charles J. Farrugia (National Archives of Malta), »MEMORIJA projekt: arhivisti kao stvaratelji zapisa / Project MEMORJA: archivists as creators of records«; Tatjana Hajtnik (Arhiv Republike Slovenije), »Slovenski digitalni arhiv: e-ARH.si projekt / Slovenian Digital Archives: e-ARH.si project«; Ana Tuk (Državni arhiv u Varaždinu), »SIHeR 1,2,3... prekogranična suradnja hrvatskih i sloven-

skih arhiva / SIHeR 1,2,3 ... cross border archival cooperation« te Inge Rudomino (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu), »Hrvatski arhiv weba / Croatian Web Archives«.

Na paralelnim se predavanjima održavalo predstavljanje Međunarodnoga arhivskog vijeća (ICA) u sesiji pod nazivom *Uvod u ICA / An introduction to ICA*. Sesiju je započela predsjednica EURBICA-e, već spomenuta Deborah Jenkins (ICA/EURBICA), izlaganjem pod naslovom »Ustroj MAV-a, projekti i rezultati (ISAD(G), PERSIST, Plavi štit itd.) / ICA organisation, projects and outputs (ISAD(G), PERSIST, Blue Shield, etc.)«, a nastavili su David Sutton (ICA/SLA), »Ogledna studija sekcije: Sekcija arhiva književnosti i umjetnosti / Case study of one Section: The Section for Archives of Literature and Art«; John Chambers (ICA/EURBICA), »Stručna arhivska udruženja i njihova međunarodna uloga / Professional Archival Associations and their international role«; Vlatka Lemić (ICA/EURBICA) izlaganjem naslovljenim »Utjecaj MAV-a na nacionalnu stručnu zajednicu: primjer Hrvatske / ICA outreach on national professional community: Croatia case study« te na kraju Karin Van Honacker (ICA/EURBICA), »Europski standardi o privatnosti – smjernice za zaštitu podataka / European standards on privacy – Data Protection Guidelines«.

Sljedećeg je dana skupa, 15. ožujka, David Sutton vodio I. dio seminara o upravljanju arhivskim gradivom u hitnim situacijama. Na seminaru je predstavljena problematika zaštite pisane baštine od opasnosti, potom je slijedio kratak osvrt na rad »Programa za ugroženo arhivsko gradivo / Endangered Archives Programme« Britanske knjižnice i koncepta »sigurna utočišta za arhivsko gradivo u opasnosti / safe havens for archives at risk«. Sesija pod nazivom *Zajednička informacijska infrastruktura – Partnerstva i suradnje / Common information infrastructure – partnerships and collaborations* započela je izlaganjem Aleksandre Uzelac (Institut za razvoj i međunarodne odnose) naslovljenim »Digitalne kulturne politike – CULPOL Projekt / Digital Culture politics & CULPOL project«, a svoj su projekt predstavili Tihomir Živić i Robert Raponja (Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku), »Theatralia – Nova DARIAH EU ERIC inicijativa / Theatralia – New DARIAH EU ERIC initiative«, nakon kojih je Vedrana Juričić (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti) predstavila temu »Prema regionalnom tematskom portalu o znamenitim osobama: DARIAH – CFDI projekt / Towards the regional thematic portal about distinguished persons: DARIAH – CFDI project«; Goran Zlodi (Filozofski fakultet u Zagrebu) i Luka Maroević (Link2, Hrvatska) temu »Modulor++platforma – od dokumentacije kulturne i prirodne baštine do inovativnih načina komunikacije u virtualnom i fizičkom okružju / Modulor++ platform – from documentation of natural and cultural heritage to the innovative virtual and physical communication«, a Tina Ugrinić i Jelena Strahinja Mršulja (Državni arhiv Crne Gore) temu »Osvrt na PowerPoint izložbe i dosadašnje aktivnosti na digitalizaciji građe u Istorijskom arhivu Kotor / PP exhibitions and ongoing digitization activities in the Kotor Historical archives«.

U drugoj sesiji, *Zaštita, suradnja i pristup zajedničkoj arhivskoj baštini / Preservation, cooperation and access to shared archival heritage*, izlagali su James Lowry (LUCAS, UK) referat »Dvadeset godina nakon Auerove RAMP studije / Twenty Years After Auer's RAMP Study«; Bojan Cvelfar (Arhiv Republike Slovenije) temu »Sporazum o sukcesiji

bivše SFRJ i arhivi / Succession agreement on former SFRJ and archives»; Csaba Reisz (NAH, Mađarska) referat »Arhivsko gradivo na portalu Hungaricana: tajne odluke vlade, 1955. – 1967. / Archival documents on the Hungaricana Portal: the secret decisions of the government, 1955–1967« te Kenyeres István (BCA, Mađarska) temu »Spašavanje arhivskoga gradiva u Arhivu Berehove (UA) – Prijenos znanja između mađarskih i ukrajinskih arhivista / Rescuing archival documents in Berehove Archives (UA) – Transfer of knowledge between Hungarian and Ukrainian Archivists«.

Usljedio je II. dio seminara, o upravljanju arhivskim gradivom u hitnim slučajevima. Karmen Levanić (Državni arhiv u Varaždinu) izlagala je o potrazi za smještajem gradiva na primjeru Državnoga arhiva u Varaždinu, nakon čega je uslijedila rasprava o nacrtu/prijedlogu dokumenta *Guiding Principles for Safe Havens for Archives at Risk*.

Paralelna predavanja koja su se održavala u kongresnoj dvorani, imala su temu *AKM umrežavanje i interoperabilnost / GLAM networking and interoperability*. Prvo su izlaganje imale Ana Vukadin (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu) i Mirna Willer (Sveučilište u Zadru) »Projekt Nacionalna katalogna pravila / Croatian national LAM cataloguing rules project«. Sljedeći su izlagači bili Ana Stevanović, Nebojša Kovačević i Ivan Obradović (Narodna banka Srbije) referatom o projektu »Primjena bibliotečnih alata u arhivskom opisu: predmetne odrednice NBS implementirane u Elektronski katalog rukopisa i arhivalija AtoM NBS / Application of library tools in the archive description: the subject-matter of the NBS implemented in the Electronic Catalog of Manuscripts and Archives of AtoM NBS«. Kristijan Crnković (ArhivPRO, Koprivnica) predstavio je temu »Platforma INDIGO u arhivima / INDIGO Platform in Archives«; Snježana Radovanlija Mileusnić (Muzejski dokumentacijski centar) temu »Registar književne baštine u hrvatskim muzejima i srodnim baštinskim ustanovama / Croatian Register of literary collections in GLAM institutions«, a Žana Bobić, Laura Grzunov, Marta Ivanović i Jelena Šatalić-Krstić (Sveučilište u Zadru) predstavile su temu »Oživljena zadarska baština: pričajući vodeni žigovi, nasmiješeni inicijali, zadarski gusari i druga čuda / Revived Zadar heritage: talking watermarks, smiling initials, Zadar pirates and other wonders«.

Paralelno s izlaganjima održavala se radionica o Europskom arhivskom portalu na kojoj je Wim van Dongen (APEF) govorio o unosu, obradi i objavi sadržaja na tom portalu.

Posljednjega dana skupa, 16. ožujka, u prvoj su sesiji, čija je tema bila *Iskustva i pristupi digitalizaciji / Digitization experiences and practice*, izlagali: Balázs Karlinszky (AAV, Mađarska), »Nove mogućnosti – digitalizacija u Nadbiskupijskom arhivu u Veszprému / New prospects – digitalisation in the Archdiocesan Archives Veszprém«, potom Fuad Obranović (Historijski arhiv Sarajevo), »Objava i digitalizacija kulturnog naslijeđa bosanskih Židova – arhivski fond Laura Papo Bohoreta / Publication and digitization of Laura Papo Bohoreta fond project«; Slavko Grgić (Katolički školski centar Bihać), »Arhiv Banja-lučke biskupije – počeci digitalizacije arhivske građe / Archives of Banja Luka Dioceses – beginnings of digitization of archival material«; Joško Katelan i Stevan Kordić (Državni arhiv Crne Gore), »Inoviranje elektronske razglednice Istorijskog arhiva Kotor i kulturne

baštine Boke« te na kraju Goran Vržina i Anastazija Vržina (ACOS), »Neinvazivna Low Light digitalizacija / Low Light non-invasive digitization technique«.

Na paralelnoj su sesiji, *Bogatstvo i raznolikost arhivskog gradiva / Treasury and diversity of archives holdings*, izlagali: Stevan Mačković i Tatjana Segedinčev (Historijski arhiv Subotica) referat »Album fotografija dr. Bele Maćašovskog iz Prvog svjetskog rata – zajednička baština / Photo album by Dr. Mattyasovszky Béla from the First World War – common heritage«; Stjepan Prutki (Državni arhiv u Vukovaru), »Digitalizirano arhivsko gradivo Vojne granice iz 18. i 19. st. u hrvatskim arhivima – stanje i mogućnosti korištenja u zajednici / Digitized archival material of Military Border from 18th and 19th century in Croatian archives – condition and opportunities for use in the community«; Karolina Holub (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu), »Pogled u Digitalne zbirke NSK / A look into the NSK's Digital Collections«; Katarina Čeliković (Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata), »Digitalizirana baština na portalu Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata« i na kraju Jasmina Tunjić (HRT, Hrvatska), »HRT Arhiv / Archives of Croatian radio-television«.

Na sesiji *Pisana baština, IT i kreativne industrije – nove mogućnosti / Written heritage, IT & creative industries – new potentials and possibilities* svoje su projekte predstavili: Elisabeth Steiger (Cologne Center for eHumanities; Njemačka/ICARUS) referatom naslova »Kreativno izdavaštvo u suvremenom okruženju: europski arhivski blog / Creative publishing in a modern environment: The European Archival Blog«, a Dominique Stutzmann (l'Institut de Recherche et d'Histoire des Textes, Francuska) javio se *skypom*, »Kad računalo čita (srednjovjekovno) rukopisno gradivo / When the computer reads (medieval) handwritten archives«. Martina Kramarić (Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje) izlagala je temu »Ususret novim pristupima u objavljivanju starih rukopisa i dokumenata – predstavljanje digitalne knjižnice Manuscriptorium / Towards new approaches to editing of old manuscripts and documents – presentation of the Digital Library Manuscriptorium« i Benedikt Perak (Filozofski fakultet u Rijeci) temu »Izrada lokalnih korpusa i jezičnih modela uporabom graf baza i Reldi skripte za automatsko tokeniziranje, lematiziranje i ovisnosno parsiranje tekstova na hrvatskome«.

Na zadnjoj su sesiji, *Partnerstva i suradnje s lokalnim zajednicama / Partnership and collaborations with local communities*, izlagali: Katalin Toma (BCA, Mađarska) referat »Objedinjavanje povijesnih dokumenata iz privatnih zbirki – topoteke nastale u projektu co:op / Consolidating historical documents from private collections – Topotheques created in co:op project«; Ladislav Dobrica (Hrvatski državni arhiv) temu »Topoteka u školama – iskustva Hrvatskog državnog arhiva / Topotheque in schools – Croatian State Archives experiences«; Nasa Topić (Državni arhiv u Sisku) temu »Topoteka knjižara Morpurgo / Morpurgo Bookstore Topotheque«; Ljiljana Krpeljević (Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek) temu »Kazališni život Osijeka – digitalizacija zavičajne zbirke Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek / The theater life of Osijek – Digitization of the local collection of the City and University Library of Osijek« i na kraju Maja Barić (Muzej grada Iloka) referat

»Platforma digitalne pisane baštine Muzej grada Iloka / Digital written heritage platform of Ilok City Museum«.

Skup je zaključen tezom da mogućnosti zajedničkoga rada na kreiranju digitalnih arhivskih pomagala, poput Europskoga arhivskog portala, ovise o umreženosti i spremnosti za usklađenim planovima rada i djelovanja europskih arhiva. EURBICA u posljednje vrijeme, primjerice, predlaže suradnju na projektima kao što su *Safe Havens for Archives at Risk*, potom na zajedničkom radu na arhivskoj digital(izira)noj baštini i na rješavanju drugih otvorenih pitanja u svezi s otvaranjem AKM ustanova ili uz korištenje digitalnih informacija, kao i raznovrsnih interdisciplinarnih portala i projekata s područja kulture i znanosti. S obzirom na broj sudionika, izlagača i arhivista zainteresiranih za predložene teme skupa u Trogiru, vjerujemo da će se želje i planovi organizatora toga skupa u skorijoj budućnosti i ostvariti.

Andrea Runko Babić